

Diplomová práce – posudek školitelky

Bc. Martin Vondrášek:

Možnosti implementace demografie do výuky na středoškolské úrovni

Předkládaná diplomová práce má celkem 86 číslovaných stran (105 696 znaků bez mezer) včetně úvodního obsahu a seznamů tabulek a obrázků, 16 stran zabírají přílohy. Práce je na první pohled specifickou ve více ohledech, jako takovou je vlastně obtížné ji hodnotit standardními měřítky odpovídajícími přístupu ke kvalifikačním pracím s demografickou tematikou. Autor si vymezil téma didaktiky demografie a lze konstatovat, že se jedná o první práci takového rozsahu této problematice věnovanou. Mnohá východiska pramení z oblasti didaktiky geografie, od které se však autor poměrně úspěšně odpoutal a pojal téma vlastním způsobem.

Práce si klade několik samostatných cílů – zhodnotit začlenění demografických témat do obsahu výuky na středních školách (autor se zaměřil na střední všeobecné vzdělávání, tedy gymnázia), navrhnout témata odpovídající výuce na středoškolské úrovni a připravit konkrétní aktivity na didaktické bázi, které přímo představují možnosti implementace populačních témat do výuky vybraných předmětů. K jednotlivým cílům autor uvádí vždy ještě sadu dílčích cílů či kroků vedoucích k jejich naplnění.

Text práce je členěn do šesti kapitol, v první autor vymezuje samotné téma a cíle práce. Druhá kapitola je výhradně didaktického charakteru, seznamuje čtenáře se základními principy a metodami tohoto oboru, což je vzhledem k novosti tématu v oblasti demografie nutné. Třetí a čtvrtá kapitola se zaměřují na analýzu sylabů vysokoškolských kurzů, středoškolských učebnic a rámcového vzdělávacího programu s cílem vymezení demografických témat a okruhů, kde lze rozpracovat jejich implementaci do výuky na středních školách. V páté kapitole jsou pak uvedeny konkrétní návrhy výukových plánů vč. příkladů jejich náplně a využitelných podkladů. V závěru jsou pak shrnuta zásadní fakta celé práce a nastíněny některé další směry výzkumu.

Z pohledu školitelky zejména oceňuji volbu tématu a odvahu autora se na toto velmi nejisté pole pustit a tematiku didaktiky demografie otevřít. Na druhou stranu je třeba uznat, že diplomová práce navzdory snaze autora zůstává komplexnímu pojetí tématu (a snad i prvotnímu záměru) ještě dost dlužna. Při zpracování šlo vzhledem k tématu práce uvažovat i otázky časové dotace disponibilní pro pokrytí demografických témat na středních školách, obecné pojetí způsobů prezentace a vnímání demografických témat, vč. jejich významu pro život jednotlivce, nebo zmapování reálných znalostí středoškoláků v relevantní tematice apod. Myslím, že v práci by bylo vhodné odůvodnit také klíčovou otázku, proč je vlastně žádoucí demografii do výuky na středních školách ve větší míře zařadit.

Zmíněné obsahové rezervy vnímám jako nutnou daň za otevření tématu a tohoto směru v demografii. Lze předpokládat, že autor může na předloženou práci kvalitně navázat svou prací v doktorském studiu, které mu navíc umožní koncentraci výhradně na toto téma, a zároveň poskytuje dostatečný časový prostor pro komplexnější pojetí a rozpracování didaktiky demografie. Z formálního hlediska práce obsahuje některé nepřesnosti nebo drobné chyby, neovlivňují však celkové vyznění předkládané práce.

Jak bylo řečeno, jedná se o práci velmi specifickou a těžko hodnotitelnou v kontextu jiných prací v oboru Demografie. Přesto je zřejmé, že toto téma v demografii má své místo, autorovi se podařilo ho úspěšně otevřít a prezentovat některé možnosti dalšího výzkumu. Kromě toho, výstupem práce jsou návrhy výukových plánů, které mohou být po obhajobě zveřejněny a mohou se stát užitečnou pomůckou pedagogů na středních školách. Autor sám se tématu věnuje dlouhodobě a systematicky, z práce je patrný nejen jeho zájem, ale také oborový přesah, především do oblasti didaktiky.

Vzhledem k uvedenému lze tedy konstatovat, že autor prací prokázal schopnost samostatné odborné práce a svůj potenciál k jejímu pokračování. Práce obsahuje všechny relevantní náležitosti a splňuje nároky běžně kladené na tento typ prací. Z toho důvodu předloženou diplomovou práci **doporučuji k obhajobě**.

V Praze dne 23. 8. 2020

RNDr. Klára Hulíková Tesárková, Ph.D.

Vedoucí práce